

TEOLOGI FOR LÆGFOLK

Program for Overbygningen – Efterår 2019

TEOLOGI OG PRAKSIS I MISSION – AKTUELLE UDFORDRINGER, TEMA: TÆNKEPAUSER,
LITURGI OG LITURGISK FORNYELSE, FOLKEKIRKER I DANMARK OG NORGE, TROENS AFTRYK
I MODERNE SKØNLITTERATUR, PAULUS LÆST MED IKKE-KRISTNE BRILLER

TEOLOGI FOR LÆGFOLKS OVERBYGNING

OVERBYGNINGEN forudsætter kendskab til eller interesse for teologiske emner og begreber, samt lyst til at ville arbejde for en udvidelse af dette kendskab og denne interesse svarende til fx gennemført 3årigt kursus på Teologi for Lægfolk.

Undervisningens formål er at give kursisten mulighed for at fordybe sig i en række af teologiens mange emner især via læreroplæg, samtale, holddrøftelser og forelæsninger.

Undervisningen på de enkelte hold gennemføres i henhold til Lov om Folkeoplysning.

Undervisningen foregår lørdag og søndag i forbindelse med TFLs konventer i efteråret 2019:

24. – 25. august

28. – 29. september

26. – 27. oktober

16. – 17. november

7. – 8. december

Man kan vælge at følge undervisningen på 3 forskellige måder:

enten OVERBYGNING hold 56: Kun lørdag inkl. fællesforedrag

eller OVERBYGNING hold 57: Kun søndag

eller OVERBYGNING hold 58: Både lørdag og søndag inkl. fællesforedrag lørdag

Alle dage på Diakonhøjskolen, Lyseng Allé 15H, 8270 Højbjerg.

(Ret til ændringer forbeholdes)

Velkommen til kursusåret – efterår 2019

Peter Lodberg, professor, dr.theol.,
formand for Teologi for Lægfolk

Priser:

OVERBYGNING hold 56: Kun lørdag inkl. fællesforedrag

Pris efterår 2019: 895/*780 kr.

OVERBYGNING hold 57: Kun søndag

Pris efterår 2019: 895/*780 kr.

OVERBYGNING hold 58:

Både lørdag og søndag inkl. fællesforedrag lørdag

Pris efterår 2019: 2x895 kr./2x780 kr. – i alt 1790/*1560 kr.

Betaling:

Beløbet indsættes på reg.nr. 5077 kontonr. 1238321 i Jyske Bank. Mærk venligst betalingen "Betaling for overbygningen E19".

Økonomisk støtte:

Kursister, der er bosat i Aarhus Kommune, og som er gået på efterløn, oppebærer folkepension, overgangsydelse eller er uden arbejdsindkomst, kan opnå nedslag i kursusafgiften (pris markeret med * ovenfor), hvis dette anføres på tilmeldingsblanketten.

Administration:

Teologi for Lægfolk,
Lyseng Allé 15H, 8270 Højbjerg

Formand:

Professor, dr.theol., Aarhus Universitet, Peter Lodberg
Spicavej 6, 8270 Højbjerg. Tlf.: 8614 1208
E-mail: pl@teo.au.dk

Kursusleder:

Cand.mag. Birgit Ravn Pedersen
Lyseng Allé 15H, 8270 Højbjerg. Tlf.: 4172 8612
E-mail: tfl@teologi-for-laegfolk.dk

Bogholder:

Controller, John Karup
Lyseng Allé 15H, 8270 Højbjerg. Tlf.: 2049 4052
E-mail: jk@diakonhojskolen.dk

TEOLOGI OG PRAKSIS I MISSION – aktuelle udfordringer, kl. 12.30-14.15

24. august: Nyere tendenser i aktuel missionsteologi

Underviser: Peter Lodberg, prof. dr.theol.

Missionsteologi er studiet af, hvor kirkerne rundt omkring i verden udvikler sig og vokser. Der har i mange år været fokus på at studere, hvordan lokale kirker i fx Afrika eller Asien udvikler sig teologisk med at formulere såkaldte kontekstuelle/lokale teologier. I dag retter stadig flere studier sig mod at undersøge de såkaldte globale missionsnetværk, hvor afrikanske kirker etablerer sig mange steder i Europa. Udviklingen hjælpes på vej med den omsiggribende globalisering. Ligeledes er der kommet fokus på de forfulgte kristnes situation, og hvordan kristne migranter og flygtninge bringer evangeliet med sig og bygger midlertidige kirker, når de slår sig ned i Europa. Vi skal stifte bekendtskab med flere af disse nyere tendenser og overveje, hvad det betyder for kirkens mission.

28. september: Fra missionskirke til kirke i mission – DMS i årene efter 1910

Underviser: Harald Nielsen, tidl. generalsekretær (DMS/Danmission)

I 1910 afholdtes den store internationale missionskonference i Edinburgh, der ikke blot blev indledningen til den økumeniske bevægelse, men for alvor satte skub i realiseringen af de såkaldte tre selver: 1) selvunderhold, 2) selvstyre og 3) selvudbredelse. Vi vil se, hvorledes denne udfordring kom til at præge DMS' arbejde i dets to missionsområder i Kina og Indien på vidt forskellig vis med betydning op til nutiden.

26. oktober: Kaldet til at forvandle – Hvad jeg lærte på den anden side af byskiltet

Underviser: Henrik Engelbrekt Refshaug, generalsekretær (Mission Afrika)

Vi skal være nysgerrige på:

- Kristendommens navle flyttet fra Jerusalem
- Global Luther: Troens almindelighed og konsekvenser
- Holistisk mission
- Afrika er foran: Fordomme og forsoning
- Et bælte af kristne sprænges

16. november: Hvad vil det sige at være missionær i dag – sammenlignet med missionær-rollen i mere historisk lys

Underviser: Else Højvang, tidl. missionær (DMS/Danmission)

Med udgangspunkt i historien og mine egne erfaringer som udsendt missionær sendt fra DMS/Danmission til Den Evangelisk Lutherske kirke i Tanzania's nordvestlige hjørne vil vi kikke på, hvordan missionærens rolle har ændret sig over tid, og hvad det betyder for relationerne til den lokale kirke og dens medarbejdere.

OVERBYGNING LØRDAG, hold 56 og 58

7. december: De "unge" kirkers bibellæsning som udfordring til vores teologi og missionsforståelse

Underviser: Johannes Nissen, tidl. universitetslektor

De kristne i Det Globale Syd læser ofte Bibelen på en bogstavelig eller ligefrem fundamentalistisk måde, mens vi vores del af verden er præget af en rationel, videnskabelig og kritisk tilgang til de bibelske tekster. Dog findes den kritiske tilgang også hos mange teologer i Syd samtidig med, at de er optaget af, hvordan "almindelige" kristne ser på Bibelen. Hvad kan vi i Nord lære af de kristne i Syd? Er det muligt for kirkerne i Nord og Syd at samarbejde på trods af forskelle og uenigheder – især om etiske spørgsmål? På hvilken måde kan de akademiske og de folkelige ("medskabende") bibellæsninger gå i dialog med hinanden?

TEMA: Tænkepauser

Fællesforedrag kl. 15.10-16.55 med forfatterne til flere af de seneste udgivelser i serien TÆNKEPAUSER udgivet af Aarhus Universitetsforlag:

24. august: ***Jesus***
v. Kasper Bro Larsen, lektor, ph.d., Afdeling for Teologi, Aarhus Universitet
28. september: **Aktuelt teologisk tema**
26. oktober: ***Sorg***
v. Mai-Britt Guldin, undervisningsassistent, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet
16. november: ***Karma***
v. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor, ph.d., Afdeling for Religionsvidenskab, Aarhus Universitet
7. december: ***Europa***
v. Jørgen Møller, professor, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet

OVERBYGNING LØRDAG, hold 56 og 58

LITURGI OG LITURGISK FORNYELSE, kl. 17.45-19.30

Underviser: sognepræst, cand.theol. Tine Illum, medlem af biskoppernes udvalg vedr. gudstjenesteliturgi

Der bliver talt om gudstjeneste som aldrig før. Har vi et dåbsritual, der udtrykker, hvad der er på færde? Er der "blinde vinkler" i det nuværende nadverritual? Hvad er forholdet mellem spilleregler og spillerum i søndagsgudstjenesten? Hvordan med sproget i bønnerne? Skal flere lægmænd inddrages? Hvordan styrkes fællessangen og hvilke salmer skal vi synge? Fornemmer menigheden sig som deltagere eller tilskuere? Hvordan holder vi aftengudstjenester? Kan tegnhandlinger som f.eks. lystænding være en meningsfuld del af liturgien? Hvordan arbejder vi med tradition og fornyelse? Hvordan kan vi samtale og samarbejde om gudstjeneste? I forløbet vil vi også gå ind i de tre rapporter fra biskoppernes fagudvalg om hhv. autorisation, gudstjeneste og dåb/nadver, der offentliggøres i år.

OVERBYGNING SØNDAG, hold 57 og 58

FOLKEKIRKER I DANMARK OG NORGE, kl. 08.10-09.55

Underviser: Ulla Schmidt, professor, dr.theol., Afdeling for Teologi, Aarhus Universitet

I forløbet "folkekirker i Danmark og Norge" skal vi se nærmere på to af de nordiske folkekirker og hvad der kendetegner disse i international sammenhæng ret specielle kirkeformer.

Nogle anser "folkekirke" for netop at være et godt bud på hvordan man kan være kirke på en relevant og vedkommende måde i dagens samfund. Andre mener at folkekirken er i krise i et mere sekulariseret og religiøst mangfoldigt samfund, med synkende opslutning og svækket samfundsmæssig relevans.

I forløbet vil vi både gennemgå de grundlæggende sider ved begrebet folkekirke og hvad der gør en kirke til folkekirke, men vi vil også arbejde med aktuelle sider og træk ved folkekirkerne.

Blandt emnerne vi tager op, er folkekirkens forhold til stat, nation og samfund. Er folkekirken styret af staten, og dermed også en statskirke, eller er den styret af folket og medlemmerne? Hvad betyder et mere religiøst mangfoldigt samfund for folkekirkens plads? Hvilken opslutning har folkekirkerne i befolkning og blandt sine medlemmer i kraft af gudstjenester, kirkelige ritualer, undervisning og diakonalt arbejde? Hvilke udfordringer står folkekirkerne overfor aktuelt – og hvordan forholder de sig til dem?

Gennem hele forløbet vil vi se på kirkerne både i et sociologisk og et teologisk perspektiv. Desuden vil vi gennemgående være optaget af hvad vi kan lære om folkekirken i Danmark ved at sammenligne den med en anden folkekirke – og hvad vi kan lære om folkekirker ved at sammenligne dem med andre måder at være kirke på.

TROENS AFTRYK I MODERNE SKØNLITTERATUR, kl. 10.10-11.55

Underviser: Michael Bach Henriksen, cand.mag., kulturredaktør på Kristeligt Dagblad

Blandt nutidens forfattere finder man en god håndfuld, der både modtager internationale priser og skriver om, hvordan tro og kristendom påvirker moderne mennesker. På dette kursusforløb introduceres til forfatterne Marilynne Robinson, Ida Jessen, Amos Oz, Karl Ove Knausgård og Bob Dylan og det vises, hvordan religion spiller en rolle for både teksternes personer og udsagn og for forfatterne.

OVERBYGNING SØNDAG, hold 57 og 58

PAULUS LÆST MED IKKE-KRISTNE BRILLER, kl. 12.45-14.30

Underviser: Anders E. Nielsen, tidl. sognepræst, dr.theol.

Vi læser naturligt nok en (bibel)tekst i relation til den tid, tradition eller situation, vi selv står i. Eller: forståelse og forforståelse forudsætter hinanden, for nu at sige det med en principiel fortolkningsteoretisk vending og indsigt. Til belysning af dette sagforhold vil vi se på, hvordan en ikke-kristen filosof, italieneren Giorgio Agamben (f. 1942), hos netop Paulus mener at finde ansatser til et nødvendigt svar på vor tids migrations- og flygtningeproblem. Agamben stiller sig dermed bag ideen om enkeltindividets medfødte ret til frit at kunne bevæge sig eller tage ophold på tværs af kulturelle skel og nationale grænser. Betyder det nationalstatens opløsning? Antageligt ikke ifølge den internationalt anerkendte svenske videnskabsmand, Hans Rosling (d. 2018). Og den engelske forfatter, politolog og parlamentsmedlem, Lord Anthony Giddens (f. 1938) – manden bag glosen ”globalisering” – der i dag siger: ”en globaliseret tidsalder har behov for globale reaktioner”, synes just her at være på linje med Rosling. Ligeledes også den franske præsident, Emanuel Macron. I en alvorlig mindetale i 2018 til 72 statsledere i Paris på 100-årsdagen for Første Verdenskrigs afslutning skelnede Macron aktuelt mellem en altødelæggende nationalisme og bredt inkluderende patriotisme. Agamben er således i godt selskab, når han med sit anliggende slår til lyd for en universal sociaetik – hinsides en bestemt religiøs eller metafysisk dimension. Spørgsmålet er bare, hvor langt Paulus ud fra egne historiske og teologiske forudsætninger kan læses hen mod en så almengyldig horisont? Og ikke mindst: kan en sådan tilgang mon åbne op for nye sider hos Paulus, vi som kristne måske ellers ville have været tilbøjelige til at overse?

Litteratur:

Det Nye Testamente. – Anders E. Nielsen: ”...our citizenship is in heaven’. Eschatology and Migration in Paul’s Letters”. Her som et 8-siders oplæg (til en konference for skandinaviske nytestamentlere i Reykjavík, 8.-11. juni 2018); teksten uddeles og gennemgås i en let tilgængelig oversættelse. – Bemærk også: Giorgio Agamben: *Det åbne. Mennesket og dyret* (Wunderbuch / Saxo 2017). – Giorgio Agamben: *The Time That Remains. A Commentary on the Letter to the Romans* (Stanford University Press 2005). – Hans Rosling m.fl.: *Factfulness. 10 grunde til at vi misforstår verden – og hvorfor den er bedre end vi tror* (på dansk ved Annemette Goldberg. Lindhardt og Ringhof 2018).

Tilmelding til Overbygningskurset efterår 2019

Tilmelding til kurset kan ske *enten* via tilmeldingsskema (løsark) *eller* via Billetto. Link til Billetto findes på hjemmesiden <https://www.teologi-for-laegfolk.dk> under fanebladet ”Overbygningen”.